

Posudek školitele

Disertační práce: Směřování a cíle informační politiky Evropské unie (se zaměřením na knihovnictví v rámci institucionální struktury Evropské unie)

Doktorandka: PhDr. Soňa Fryščáková

Školitel doktorandky: doc. PhDr. Rudolf Vlasák

Disertační práci, kterou dr. Fryščáková uzavírá své osmileté doktorské studium, vnímám jako výsledek dlouholetého sledování a zkoumání vývoje knihovnických služeb v řídicích orgánech Evropské unie. Autorka se nakonec poctivě pokusila o analýzu současného stavu a navíc i o vizi možných racionalizačních procesů, kterými by měl tento úsek informačních aktivit v nejbližší budoucnosti projít. Součástí tohoto uvažování je mimo jiné i vyznačení problematických oblastí v práci knihoven a příprava programových cílů celkové informační a knihovnické politiky EU. V tomto smyslu je významná ta část práce, která se zabývá analýzou informační strategie institucí EU a pak především vlastním návrhem řešení, které by mělo vést k vymezení konkrétních programových cílů specificky knihovnické politiky této mezinárodní organizace.

K pochopení a také k praktickému osobnímu poznání situace v knihovnických systémech a službách v daném okruhu knihoven pomohl doktorandce zejména zahraniční pobyt, který během doktorského studia absolvovala v roce 2009 v rámci programu Erasmus ve Švédsku. Po určitou dobu měla možnost studovat na Swedish School of Library and Information Science, která patří mezi nejvýznamnější nejen švédské, ale i evropské univerzitní vzdělávací instituce v oboru. Zde také získala přístup k jinak obtížně dostupným studijním zdrojům a současně konzultovat svůj výzkum s předními švédskými odborníky na danou problematiku, např. s také u nás známou profesorkou Elenou Maceviciute, kterou autorka uvádí jako významnou konzultantkou pro obohacení své práce.

V průběhu studia jsem u kolegyně Fryščákové hodnotil nejen iniciativu v poznávání zahraničních zkušeností, ale také v zapojení do praxe v našich vědeckých knihovnách, jako je Ústřední knihovna ČVUT. Uvítal jsem její iniciativu v asistenci a také v některých případech i ve vedení vybraných seminářů v mém předmětu Informační politika. Mohl jsem též s uznáním sledovat její publikační aktivity formou článků v odborných knihovnických časopisech Ikaros, Čtenář a především v recenzovaném časopise ProInflow.

Vlastní disertační práce je do určité míry založena na průzkumu, který doktorandka realizovala na vzorku šesti knihoven působících v rámci činnosti vrcholových institucí v rámci EU. Závěry z tohoto šetření jsou pak v práci nejen charakterizovány, ale autorka se na jejich základě v pokusila, i když, jak uvádí, v podmínkách, kdy situace není příliš přehledná, vyvodit z nich návrhy určitých programových cílů které by se měly perspektivně dosahovat v knihovnických a informačních službách. Tyto cíle se autorka snažila orientovat především na racionalizaci práce knihoven a správně při tom zdůrazňuje významný vliv kooperačních

vztahů a vazeb v rámci i širšího okruhu odborných, resp. specializovaných knihoven v širším prostoru EU, ale i v užším rámci, které představuje specifické prostředí ČR.

Z hlediska přínosů předložené disertační práce pokládám za nejvýraznější závěrečné návrhy řešení konkrétních knihovnických agend či procesů ve sféře řízení EU. Jde např. o povinný výtisk, trvalé uchování elektronických dokumentů včetně zejména šedé literatury, společný elektronický prostor pro knihovny nebo kýžený "jednotný knihovnický systém".

Cílů práce, které byly v průběhu studia přirozeně ještě upřesněny, nicméně vždy byly sledovány z hlediska hlavního tematického zaměření studia, bylo nakonec vcelku dosaženo. Práci lze vytknout někde až zbytečně popisné části v charakteristice posledního vývoje informační a knihovnické politiky ve 2. kapitole a zejména pak v představování sledovaných institucí EU ve 3. kapitole práce. Naopak čtvrtá kapitola, která je jádrem disertace, obsahuje tvůrčí přínos autorky, a to v podkapitolách 4.4 až 4.10, kde jsou konkretizovány autorčiny vlastní kvalifikované návrhy řešení analyticky stanovených problémů.

Doktorandka byla se mnou v počáteční fázi a pak po určité časové přestávce v konečných fázích studia v pracovním kontaktu. Zejména v posledních měsících při tvorbě disertace jsem měl možnost se k jejímu obsahu a formě vyjadřovat a musím konstatovat, že došlo nakonec k úspěšné finalizaci celkové práce, jak to bylo v relativně krátkém čase do vypršení termínu jejího odevzdání možné. Přes všechny okolnosti, zejména nutnost uspišit závěrečnou etapu studia, abychom dostáli stanoveným termínům, se domnívám, že předložené výsledné dílo je zejména vzhledem k už uvedeným výsledkům výzkumu vedoucím k navržení konkrétních opatření do praxe evropských knihovnických agend a také k dílčím pracovním aktivitám doktorandky, kterými bylo doprovázeno, hodno uznání jako odpovídající pro obhajobu a tak i pro úspěšné završení studia.

Vzhledem k uvedenému celkovému hodnocení tedy navrhuji disertační práci PhDr. Soni Fryščákové "Směřování a cíle informační politiky Evropské unie (se zaměřením na knihovnictví v rámci institucionální struktury Evropské unie)" přijmout k obhajobě.

V Praze 8. 4. 2015

Doc. PhDr. Rudolf Vlasák